

Lähetimme Yksinasuvat ry:n [edunvalvontaohjelman](#) sekä eri aihepiireihin liittyviä kysymyksiä niille kansanedustajaehdokkaille, joiden yhteystiedot saimme 14.2.2019 mennessä.

Tässä tiedostossa on ehdokkailta 25.3.2019 mennessä saamamme vastaukset. Löydät oman vaalipiirisi vastaukset nopeimmin alla olevan linkkilistan avulla.

Terveisin Eduskuntavaalikampanjan työryhmä
Jutta Järvinen
Airi Tuominen
Asta Asiala

Vaalipiiri	sivu
Helsinki 4 vastaajaa	1
Häme 3 vastaajaa	10
Kaakkois-Suomi 1 vastaajaa	
Keski-Suomi 0 vastaajaa	
Lappi 3 vastaajaa	13
Oulu 2 vastaajaa	16
Pirkanmaa 3 vastaajaa	19
Satakunta 1 vastaajaa	21
Savo-Karjala 1 vastaajaa	21
Uusimaa 6 vastaajaa	24
Vaasa 0 vastaajaa	
Varsinais-Suomi 3 vastaajaa	32

HELSINKI

Alanko-Kahiluoto, Outi, Vihreät

Alla vastaukseni kyselyynne. Jos tulen valituksi eduskuntaan ja Vihreät on mukana hallitusneuvotteluissa, sitoudun edistämään yksin asuvien asemaa vastausteni mukaisesti.

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?

Vastaus:

Yksinasuvien yliedustus vuokra-asuntomarkkinoilla johtuu siitä, että pääkaupunkiseudulla työssäkäyvien palkasta menee suuri osa asumiskuluihin. Kaikkein pienituloisimmat maksavat asumisesta eniten; yleinen asumistuki on yksinasuvalle liian matala ja siksi moni työssäkäyväkin joutuu tukeutumaan toimeentulotukeen, mikä on väärin.

- * Asumisen kuluja pitää saada alas, jotta suurin osa palkasta ei menisi pelkästään asumiskuluihin
  - * Yleistä asumistukea pitäisi nimenomaan yksinasuvien kohdalla nostaa. Suomessa yleinen asumistuki riittää vuokraan kaikkein heikoimmin Helsingissä yksin asuvilla.

Asumisen kalleuden takia yksinasuvan on vaikea säästää omistusasuntoa varten ja jos pääomaa tai takaajaa ei ole, on vaikea saada asuntolainaa. Siksi monen yksinasuvan on pakko jäädä kalliiseen vuokra-asuntoon. Maksamalla asuntolainaa voi kartuttaa eläketurvaa vanhuuden varalle. Yksinasuvalle tämä on vaikeampaa kuin pariskunnille.

- * Yleisenä tavoitteena pitäisi olla omistusasumisen tukemisen vähentäminen ja siirtäminen vuokralla asuvien tueksi. Asuntolainojen korkovähennykset hyödyttävät nyt suhteessa enemmän parempituloisia.

- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Vastaus:

- * Asumisen hintaa pitää saada alas esimerkiksi luopumalla autopaikkanormeista ja asuntokohtaisista saunoista.
- * Pääkaupunkiseudulle tarvitaan lisää kohtuuhintaisia yksiöitä, sillä yksinasujien on vaikeampi saada esimerkiksi kaupungin asuntoa kuin perheellisten.
- * Myös yhteisöasumista ja ryhmärakentamista pitää kehittää. Moni asuisi mielellään yhteisöllisesti, mutta omassa asunnossa. Arabian Loppukirin tyyppisiä asumisyhteisöjä tarvitaan lisää. Helsingin kaupungin pitäisi tukea niiden rakentamista.

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohtelu Työttömyysturvalain tarveharkinnassa on oikeudenmukainen? Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.) Miten asian voisi korjata?

Vastaus:

- * Tämä epäkohta tulisi mielestäni korjata ja asettaa yksinasuva samaan asemaan pariskunnan puoliskon kanssa. Tulee selvittää sitä, pitäisikö pariskunnan toisen puoliskon ansaintarajaa pienentää, jotta yksinasuvan kohtelu olisi tasaväkisempää.
- * Muista etuuksista erityisesti perusturva on yksinasuvalle riittämätön. Perusturvan riittämättömyys pitää ottaa vakavasti ja huomioida kevään hallitusneuvotteluissa. Perusturvan nostaminen auttaisi eniten yksin asuvia.
- * Myös työttömyysturvan perusosaa pitäisi nostaa, sillä nyt suurin osa työttömistä joutuu turvautumaan toimeentulotukeen riittämättömän perusturvan takia. Yksinasuvan työttömän perusturva kattaa tällä hetkellä vain noin 73 prosenttia kansalaisen minimibudjetista eli jää köyhyysrajan alapuolelle.

* Yksinasuvat ovat myös suurin toimeentulotukea saavien ryhmä. Toimeentulotuessa ei ole vastaavaa 300 euron suojaosaa kuin asumistuessa ja työttömyysturvassa, joten riippuvuus toimeentulotuesta vaikeuttaa työllistymistä, kun yksittäistä työkeikkaa ei toimeentulotuen menettämisen takia voi ottaa vastaan.

* Vihreiden ajama perustulo tekisi työn vastaanottamisesta aina kannattavaa, sillä yksittäinen työkeikka ei merkitsisi putoamista sosiaaliturvan ulkopuolelle. Siksi perustulo auttaisi erityisesti yksinasuvaa.

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?

Vastaus: Tämä on täysin käsittämätöntä ja asia pitäisi korjata. Pohjoismaisessa hyvinvointimallissa sosiaaliturva koostuu sekä sosiaalietuuksista että palveluista. Palveluiden pitää olla kaikkien apua tarvitsevien ulottuvilla. Ketään ei saa jättää yksin pärjäämään – varsinkaan köyhimpiä.

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Vastaus:

Yksinäisyyden torjumisen ja yhteisöllisyyden eteen pitäisi yhteiskunnassa tehdä vielä paljon enemmän kuin nyt tehdään. Me kaikki olemme yhteiskunnan jäseniä, asuimme sitten yksin tai muiden kanssa. On tärkeää torjua lapsiperheiden köyhyyttä, sillä lapsena koettu köyhyys on kaikkein kauaskantoisinta. Lapsiperheitä ja yksinasuvia ei mielestäni pidä asettaa vastakkain. Valtiovallan tehtävä on taata kaikkien kansalaisten yhdenvertaisuus ja hyvinvointivaltiossa huolehditaan kaikista heikommassa asemassa olevista.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Vastaus:

Päätäjien on aika herätä yksinasuvien köyhyyteen ja uudistettava sosiaaliturvaa siten, että erilaisista perhe- ja kotitalouskohtaisista etuuksista siirrytään kohti yksilöllisempää sosiaaliturvaa.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Vastaus:

Tämä tulisi ottaa huomioon kaikessa lainsäädännössä. Kansalaisia ei saa syrjiä minkään ihmisen taustaan liittyvän tekijän perusteella. Kaikessa päätöksenteossa, mutta erityisesti leikkauksissa, on tärkeää arvioida vaikutukset eri ihmisryhmiin ja tulotasoihin, erityisesti yksinasuviin.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettelu ja tulokset painoutuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitteko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

Vastaus:

Yksinasuva ei välttämättä ole yksinäinen. Osalle yksinasuminen on oma valinta, osalle pakko. Köyhyys koskettaa kuitenkin enemmän yksinasuvia kuin perheitä. Tästä syystä taloustutkimus, joka koskee yksinasuvia, olisi tärkeää. Myös terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimus osoittaa, että yksinasuvilla on enemmän terveyden ja hyvinvoinnin puutteita kuin muussa asumismuodossa asuvilla. Kevään hallitusohjelmaan tulee siksi kirjata tavoitteeksi köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen kaikessa politiikassa ja erityisesti yksinasuvien ja yksinhuoltajien köyhyyden vähentäminen.

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?

Vastaus: Kyllä. Yksinasuvien työasuntovähennysmahdollisuus on rajoitetumpi kuin muiden, mikä ei ole oikein. Esimerkiksi muuttaminen on yksinasuvalle kallista, koska hän vastaa kaikista kuluista yksin. Suomessa hoetaan usein, että työ on parasta sosiaaliturvaa. Eikö siis myös yksinasuvan muuttamista työn perässä pidä tukea?

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?

Vastaus:

Suomalainen verojärjestelmä lähtee yksilökohtaisuudesta. Naisten ja miesten tasa-arvon näkökulmasta se on asia, josta on syytä pitää kiinni, sillä yksilökohtainen verotus tukee naisten työssäkäynnin edellytyksiä. Olisi kuitenkin muutettava lakia siten, että yksinasuvan tilanne olisi yhdenvertainen muulla tavoin asuvien kanssa. Yksi ratkaisu olisi nostaa yksinasuvan kotitalousvähennyksen samalle tasolle kuin paiskuntien yhtenlaskettu kotitalousvähennys - yksinasuvahan vastaa kaikista asumisen kuluista kuten remonteista yksin.

- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?

Vastaus:

Kyllä, asiaa on syytä selvittää, sillä yksinasuva maksaa yksin esimerkiksi kiinteistöveron, sähköveron ja sähkönsiirtomaksun sekä arvonlisäveron kaikista maksamistaan hyödykkeistä ja palveluista.

Hankamäki Jukka, PS

Hei!

Kiitos kysymyksistä. Tässä vastaukseni.

Asuminen

- Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokrayksiöihin – jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa?

VASTAUS: Ei kuulu. Ahtaasti asuminen ei ole tietenkään mikään ihanne, vaan se johtuu asumisen huikeasta kallistumisesta kasvukeskuksissa. Tilannetta on pahentanut erityisesti maahanmuutto. Asumisen hinnan kohtuullistaminen, asuntojen saatavuuden parantaminen ja maahanmuuton rajoittaminen ovat poliittisen ohjelmani ydinkohtia.

- Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?

VASTAUS: Yksin asuvien tilannetta on vaikeuttanut se, että hyvin suuri osa kotitalouksista on nykyään yhden henkilön talouksia, ja siksi pienasunnoista on suuri kysyntä. Yksiössä asuminen maksaa lähes saman kuin kaksiossakin. Yhden ihmisen tulot eivät usein riitä omistusasunnon hankintaan. Avainasemassa on (1) edullisten pienasuntojen rakentaminen ja (2) se, että ketään ei etuoikeuteta asuntojonoissa perhepoliittisin perustein, kuten asukasmäärän perusteella. Yksin asuvia tulisi kohdella samoin kriteerein kuin perheitä.

- Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna?

VASTAUS: Tärkeintä olisi rakentaa runsaasti pienasuntoja, joihin asukkailla on varaa. Valtio voisi tasapainottaa tilannetta myöntämällä yksin asuville samanlaisia taloudellisia helpotuksia kuin lapsiperheillekin. Myös pankit voisivat tuoda markkinoille yksin asuville paremmin sopivia rahoitusratkaisuja.

Etuudet

- Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

VASTAUS: Kyseinen työttömyysturvalain kohta on ideologinen ja edustaa poliittisen vasemmiston omistamis- ja yrittämisvihamielistä asennetta. Se on kirjattu lakiin siksi. Suomessa on yleisesti käytössä henkilökohtainen eikä postiluukkukohtainen verotus, ja niin pitäisi olla myös tässä. Perussuomalaisena vaadin asiaan muutosta.

Julkiset palvelut

- Miksi kotipalvelun hinnat näyttävät olevan ainakin joissain kunnissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa pienempi kuin pariskunnilla? Toisin sanoen, onko oikein että julkinen valta soveltaa vapaan markkinatalouden volyymihinnoittelustrategiaa?

VASTAUS: Julkisorganit arvioivat asiaa kustannustehokkuuden perusteella siten, että useamman asukkaan kotitalouden palveleminen samalla kerralla tulee henkilöä kohti edullisemmaksi. Toisin sanoen hinta määräytyy kotitalouskohtaisesti eikä henkilökohtaisesti. Yhden ihmisen kotitalouden palveleminen tulee asukasta kohti kalliimmaksi, ja laskutus perustuu siihen. Asukkaan näkökulmasta se ei varmasti tunnu oikeudenmukaiselta.

Kansalaisen asema

- Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

VASTAUS: Pitää paikkaansa, että yksin asuvat (tai "sinkut") ovat olleet poliittisille edustajille pitkään pelkkää ilmaa, vaikka esimerkiksi Helsingissä sinkkotalouksia on hyvin suuri osa. Näin ei saisi olla, ja tilanne on perustuslaillisen yhdenvertaisuussäädöksen (6 §) vastainen. Yksin asuminen korreloi myös syrjäytyneisyyden kanssa huolestuttavasti. Vaadin tilanteen tasa-arvoistamista kansalaisten perustuslailliseen yhdenvertaisuuteen vedoten.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

VASTAUS: Väite on totta, ja esimerkiksi matkat myydään lähes aina kahden henkilön matkoina, kun taas yksin matkustavalta peritään lähes kahden hintaa.

Koska ongelma on markkinoilla, sitä voitaisiin parhaiten ratkoa kuluttajalainsäädännöllisin, markkinointiin liittyvin ja kaupan lainsäädäntöön liittyvin keinoin (syrjintäkielto).

Kulutusveroratkaisuilla on hyvin vaikea puuttua asiaan, koska siviilisäädyn tiedusteleminen ja todisteleminen kauppojen kassoilla on hankalaa ja jopa mahdotonta. Lisäksi kulutusverohelpotusten myöntäminen sinkuille voisi ohjata hakeutumaan sankoin joukoin sinkun asemaan tai vilpillisyyteen siviilisäädyn todistelemissä.

Niinpä tehokkainta olisi ohjata markkinatoimijoita yhdenvertaiseen asiakaskohteluun.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei huomioida muussa päätöksenteossa. Miten yhdenvertaisuuslaki (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

VASTAUS: Perheasemaan perustuvan syrjinnän kiello kuuluu yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n kirjaimeen eikä vain henkeen. On totta, että perheasemaan perustuva syrjintä on jäänyt pitkälti uskonnon ja kansalaisuuden perusteella tapahtuvien syrjintäilmiöiden varjoon, kuten ikäsyrjintäkin.

Yhdenvertaisuuslaki on johdeltu perustuslain (731/1999) yhdenvertaisuuskohdasta (6 §), ja se pitää ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa. Tämä merkitsee, että periaatteessa esimerkiksi verotuksen puoliso vähennykset ovat ristiriidassa yhdenvertaisuuden kanssa. Korjaamista asiassa siis on.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen

vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

VASTAUS: Mainittu tutkimustulos on yleistävä. Totuus asiassa on, että osa yksin asuvista kokee yksinäisyyttä, mutta toinen osa puolestaan kokee yksinäisyyden myönteisensä ja siksi asuukin sinkkuna. Molempia ryhmiä varmasti koettelee talous, joka tällä tavalla on noussut ydinongelmaksi. Tuplatohtorina olen ammattitutkija ja näen, että yksin asuviakin tutkitaan kyllä, mutta tutkimus on ollut yksipuolista ollessaan lähinnä syrjäytymistutkimusta. Sen sijaan kokonaisena ryhmänä yksin asuvia on tutkittu vähemmän.

Taloudellisissa tutkimuksissa ja mielipidetiedusteluissa on kyllä otettu usein huomioon myös vastaajien asumismuoto, sillä asumis- ja perhemuodolla on vaikutusta esimerkiksi kulutuskäyttäytymiseen. Myös eduskunta teettää usein tutkimuksia ja käyttää eri asiantuntijatahoja. Pidän tärkeänä, että eduskunta antaisi tutkimustoimeksiantonsa niin, että huomioon otettaisiin asuin- ja perhemuodot. Sen sijaan eduskunta ei voi pyrkiä vaikuttamaan tutkimuksen sisältöihin tieteellisen puolueettomuuden vuoksi.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?

VASTAUS: Ajatuksena on ilmeisesti ollut, että ihminen ei voi olla samaan aikaan kahdessa asunnossa. Todellisuudessa monet sinkut joutuvat pitämään kahta asuntoa, jos työasunto on eri paikkakunnalla kuin koti. Näin ollen asiakohta kaipaa korjausta.

- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?

VASTAUS: Ei ole yhdenvertainen. Näin ollen asiaa ei koeta myöskään oikeudenmukaisena, koska yksin asuvien asuinkulut ovat suhteessa korkeammat. Myös tässä asiassa on korjaamisen aihetta.

Olemme iloisia, jos puolueenne tekee oman poliittisen ohjelman myös yksinasuville.

VASTAUS: Kiitän ehdotuksesta ja kysymyksistä. Helsinkiläisenä olen saanut paljon palautetta ja toivomuksia yksin asuvien tilanteesta, ja sinkkupalouksien määrä kaupungissamme on suuri. Yksin asuvien aseman huomiominen on osa omia vaaliteemojani, ja toivon valintaa eduskuntaan ajamaan myös sinkkujen asioita.

JUKKA HANKAMÄKI

FT, VTT

Filosofi, sosiaalipsykologi

Perussuomalaisen kansanedustajaehdokka, Helsinki

Huumonen Hanna, SDP

Asuminen

- Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokrayksioihin – jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa?

Asuntojen kovat hinnat eivät ole pelkästään yksinasuvien riesana, vaan ne koskettavat laajasti kaikkia pienituloisia suomalaisia. SDP:n asuntopolitiikan painopisteohjelmassa

<https://drive.google.com/file/d/0BxBp0W-Fr0AWZkVaTHU5TU1IaGc/view>

todetaan, että asumisen hinnan alentaminen ei onnistu pelkästään markkinavoimien avulla. Tarvitaan yhteiskunta- ja asunto- ja liikennepolitiikkaa, jolla mahdollistetaan kohtuuhintainen asuminen joka puolella Suomea.

- Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?

Sama kuin edellä: tarvitaan yhteiskunta- ja asunto- ja liikennepolitiikkaa, jolla mahdollistetaan kohtuuhintainen asuminen joka puolella Suomea.

- Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna?

Kohtuuhintainen asuminen tarkoittaa, että asumiskustannukset eivät vie liian suurta osaa kotitalouden tuloista. Tilastokeskus käyttää asumiskustannusrasitteisen kotitalouden määritelmänä sitä, kun kotitalouden asumiskustannusten osuus käytettävistä olevista rahatuloista, asumistuet pois lukien, on yli 40 prosenttia. Yhä useampi kärsii ylisuurista asumismenoista. Pienituloisten ja vuokralla-asuvien parissa ylisuuret asumismenot ovat selvästi tavallisempia, koskien myös yksinasuvia. Kohtuuhintaiseen asumiseen päästään rakennuskustannuksia hillitsemällä, esimerkiksi normeja purkamalla, ja silloin kun maan hinta on kohdallaan ja tuotantotuki on riittävä, jotta se vaikuttaa vuokratasoon. Kohtuuhintaisuus ARA-asunnoissa turvataan hintasääntelyn, omakustannusvuokran ja tuotantotukien avulla.

Etuudet

- Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

Lain on kohdeltava perustuslain hengessä tältä osin kaikkia samanarvoisesti. Yksinasuvien tilannetta tulee helpottaa muilla keinoilla.

Julkiset palvelut

- Miksi kotipalvelun hinnat lähes poikkeuksetta ovat suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa pienempi kuin pariskunnilla?

Toisin sanoen, onko oikein että julkinen valta soveltaa vapaan markkinatalouden volyymihinnoittelustrategiaa?

Eduskunta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön johdolla määrittelee kotipalveluiden hintakaton <https://stm.fi/maksut-kotipalvelu-kotisairaanhoido> n kunnille. Maksukykyä määriteltäessä otetaan huomioon palvelun saajan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän puolison tulot. Kunnissa toki voi olla erilaisia käytänteitä tämän toimeenpanossa. Kysynkin yhdistykseltänne, että onko tosiaan niin, että tätä ei noudateta kuntatasolla?

Kansalaisen asema

- Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Joustava ja yksilölliset tarpeet huomioiva sosiaaliturvamalli on avain tähän. Siksi SDP on ehdottanut uudeksi

sosiaaliturvamalliksi yleisturva-mallia. <<https://sdp.fi/fi/yleisturva/>> Toinen tärkeä asia on verouudistus, jolla veropohjaa tiivistetään ja siirretään verotuksen painopistettä omistuksen verotukseen. Näin järjestelmä huomioi myös yksinasuvat paremmin.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

ALV-kantaa voidaan tarkastella kokonaisvaltaisesti uudelleen, erityisesti kulutustottumusten ohjaamiseksi terveellisten elämäntapojen, kiertotalouden ja kestäväen kehityksen suuntaan. Tällaiset alv-verokannustimet toimisivat myös yksinasuvien eduksi.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei huomioida muussa päätöksenteossa. Miten yhdenvertaisuuslaki (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Yhdenvertaisuus on poikkileikkaava arvo kaikessa lainsäädännössä ja sen on toteuduttava. Kuulisin mielelläni teiltä esimerkkejä, millä tavalla yhdenvertaisuutta ja syrjinnän kieltä ei ole huomioitu lakien valmistelussa yksinasuvien osalta.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriö tai työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää erillisavustusta tutkimushankkeisiin, joissa yksinasuvien tilannetta voidaan kartoittaa. Toivottavasti tällaisiin tärkeisiin tutkimuksiin haetaan myös jatkossa hankeavustusta, sillä ne ovat tärkeitä.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?

Kysymys on haastava verohallinnollisesta näkökannasta. Työasuntovähennyksen tarkoituksena on edistää työn vastaanottamista myös silloin, kun varsinainen työpaikka sijaitsee kaukana henkilön vakituisesta asunnosta. Esimerkiksi yhteishuoltajuuden tai muun seikan osalta tätä voisi toki vielä tarkastella uudelleen. Valtiovarainministeriössä juuri selviteltiin myös mahdollisuutta laajentaa työasuntovähennys yksin asuville. Siltä osin lakiin ei tehty muutoksia. Yksin asuva voi saada jatkossakin työasuntovähennyksen vain, jos hänellä on samanaikaisesti kaksi vakinaista työpaikkaa eri paikkakunnilla. Minusta tämä on järkevää.

- Miksi yksinasuva ei saa yhdenvertaista kotitalousvähennystä käyttämistään kotitalouspalveluista verrattuna pariskuntina eläviin yksilöihin?

Kotitalousvähennys on tällä hetkellä henkilökohtainen. Olisikin hyvä selvittää, voisiko yksinasuvan kotitalousvähennystä korottaa.

- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Siirtymällä kohti tiiviimpää omistamisen verotukseen SDP:n vero-ohjelman mukaisesti, <https://sdp.fi/fi/vero-ohjelma-sdpn-paalinjat-verotuksessa-vuoteen-2030/> autettaisiin myös yksineläviä.
-

Tuomioja Erkki, SDP

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?
- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Vastaus: Tämä vaatii koko asuntopolitiikan suunnan muuttamista. Kaikki, mutta erityisesti yksinasuvat tarvitsevat hintavalvotun ja kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon ja -tarjonnan lisäämistä. Valitettavasti Suomessa on jo pitkään haluttu ajaa hintavalvottu asuntotuotanto alas siinä ideologisesti väritetyssä kuvitelmassa, että markkinavoimien toiminta ratkaisisi myös asuntopolitiikan ongelmat. Näinhän ei suinkaan ole, vaan on käynyt päinvastoin: vuokra-asuntojen määrä on pudonnut ja juurii hintasäädely vuokra-asuntotarjonta on eniten kärsinyt.

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohtelu Työttömyysturvalain tarveharkinnassa on oikeudenmukainen? Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.) Miten asian voisi korjata?

Vastaus: yksinasuvien ja pariskuntien erilaiselle kohtelulle ei ole perustetta vaan se tulee korjata.

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?

Vastaus: Tämä on kuntien päätäntävällässä ja harkinnassa, jolloin tilanteen korjaaminen edellyttää kuntien päätöksiin vaikuttamista. Asian nostaminen laajempaan valtakunnalliseen tietoisuuteen auttaa korjausten saamisessa

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Vastaus: Tämä on tasa-arvo kysymys eikä perustuslakikaan salli eriarvoista kohtelua. Se on otettava huomioon kaikessa päätöksenteossa.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Vastaus: Yksinasuvien asemaa on parannettava muilla tavoin sillä en usko enkä edes pidä perusteltuna että asiaan voitaisiin juuri tällaisella verotuksen monimutkaisuutta lisäävällä tavalla hakea korjausta.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain kirjainta perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Vastaus: Sekä lakien valmistelussa että niiden eduskuntakäsittelyssä on edellytettävä ja valvottava että yhdenvertaisuuslakia ei tältäkin osin rikota.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettelu ja tulokset painottuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

Vastaus: En kyseealaista sitä että tutkimuksella on haluttu nostaa erityisesti yksinäisyys tarkasteluun, mutta kuten kysymyksessä todetaan niin se ei perustele taloudellisen eriarvoisuuden ongelman sivuuttamista. Tämä täytyy jatkossa ottaa myös tutkimuksen kohteeksi.

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?

Vastaus: Haluan vaikuttaa siihen että yksinasuvia ei verotuksessa aseteta muita heikompaan asemaan. Siihen korjautuuko se parhaiten vähennyksiä laajentamalla tai muulla tavoin on erikseen selvitettävä asia.

Filatov Tarja, SDP

Kiitos hyvästä muistiosta. Asiat ovat todella tärkeitä.

Yhteistyöterveisin Tarja Filatov

Lehkonen Helena, Kokoomus

Hei ja kiitos viestistäne.

Laitan muutamia minua erityisesti huolettavia kysymyksiä tuohon alle.
Totean vielä, että oli ajatuksia herättävää lukea yksinasuvien arkeen liittyviä tosiasioita.

Ystävällisin terveisin
Helena Lehkonen
#HämeenHelena

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

--> Tätä asia pitäisi tutkia tarkemmin ja yhdistää tulokset tärkeään ja edessä olevaan perusturvauudistukseen, jotta tarvittavia korjauksia osataan tehdä yksinasuvien perusturvaan.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?

--> Tämä asia vaatii korjausta. Ei ole oikein, että yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen.

Nieminen Tuomas, Vas

Asuminen

- Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokratyöihin – jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa?

- Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?

- Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna?

On tärkeää, että asumisesta ei muodostu elintaloukkua, vaan jokaisella olisi mahdollisuus turvalliseen, kohtuuhintaiseen ja hyvätasoiseen asumiseen. Etenkin julkisessa rakentamisessa tulisi huomioida erilaisten kotitalouksien tarpeet ja tulotaso, ja tarjota monipuolisia asumisratkaisuja. Valtiovallan tulisi tukea asunto-osuuskuntia, jotka etenkin pääkaupunkiseudulla ovat varteenotettava vaihtoehto helpottamaan nykyistä asumiseen liittyvä ongelmavyöhyttä. Taas toisaalta esimerkiksi asumistuen tulisi olla nykyistä joustavampi. Omistusasumisessa valtio voisi ottaa aktiivisempaa roolia yksinasuvien lainantakauksissa opintotuen tapaan.

Yksinasuvien työllistämistoimenpiteitä on vahvistettava, sillä työ on tärkein edellytys oman asunnon mahdollistamiselle.

Etuudet

- Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

Asia, joka vaatii lainsäädännön näkökulmasta korjaavia toimenpiteitä.

Eläkekorotukset tulisi ottaa harkintaan, ja takuueläkkeeseen tulee sisällyttää yksinasuvan korotusosa; tästä olemme samaa mieltä.

Julkiset palvelut

- Miksi kotipalvelun hinnat lähes poikkeuksetta ovat suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa pienempi kuin pariskunnilla? Toisin sanoen, onko oikein että julkinen valta soveltaa vapaan markkinatalouden volyyminhinnoittelustrategiaa?

Tilanne on selkeästi eriarvoistava, ja vaatii toimenpiteitä. Kotipalvelumaksut tulee suhteuttaa tasapuolisesti ja valvoa, etteivät asiakasmaksut kuormita yksinasuvia. Palveluita on muutenkin kohdennettava paremmin vastaamaan yksinasuvien tarpeita. Olen suuresti huolissani ikäihmisten pärjäämisestä; he tarvitsevat runsaasti nykyistä enemmän yhteiskunnan tukea.

Kansalaisen asema

- Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Asia tulee nostaa keskusteluun ja kuunnella heitä, joiden asioista kulloinkin päätetään. Yksinasuvat kokevat aiheellisesti olevansa yhteiskunnallista marginaalia ja heitä toiseutetaan niin julkisissa puhetavoissa kuin valtiollisessa lainsäädännössäkin. Tätä ongelma pitää purkaa auki vastapuheen ja konkreettisten toimenpide-ehdotusten kautta.

Kuluttaja-asema

Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

Kysymys on haastava, erilaisia kulutusveroja voisi alentaa yksinasumisstatuksella eläville tai tarjota verovähennysmahdollisuutta. Erilaisin vastikkeettomin palvelusetelien voisi ainakin palveluiden hankintaa helpottaa. Liikkumisen osalta esimerkiksi voisi harkita yksinasuville ilmaista julkisen liikenteen käyttöä eräänlaisena autoverokompensaatiota.

Sähkön hinta on nykyisellään kaikin tavoin liian korkea. Sähkömaksuihin liittyviä kompensatioita on perusteltua harkita.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei huomioida muussa päätöksenteossa. Miten yhdenvertaisuuslaki (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Olen kampanjoinut siitä, miten ihmisoikeuksien toteutumisen tarkastelu tulee ulottaa kaikkien poliittisten päätösten osaksi. Kohta integroituu hyvin osaksi isompaa tavoitettani. Yhdenvertaisuus on erittäin tärkeä arvo, eikä sitä sovi väheksyä poliittisia päätöksiä tehtäessä, päinvastoin.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

Olemalla aktiivinen tällaisen tutkimuksen toimeenpanon suhteen. Asia on selkeästi akuutti ja tutkimustiedolle olemassa osoitettu tarve. Tiedemyönteisyyttä tulee muutoinkin yhteiskunnassa vahvistaa.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen? - Miksi yksinasuva ei saa yhdenvertaista kotitalousvähennystä käyttämistään kotitalouspalveluista verrattuna pariskuntina eläviin yksilöihin?

- Onko ksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?

Kaikki kysymykset ovat relevantteja ja vaativat huolellista ja kriittistä tarkastelua sekä muutoksia suuntaan, jossa yksinasuva saisi yhdenvertaisen kohtelun. Esittämämme työasuntovähennyksen laajentaminen yksinasuviin on kannatettava, kuten myös kotitalousvähennyksen nosto. Yksinasuvien jäämistöjen rahastointi saa myös tukeni.

KAAKKOIS-SUOMI

Toropainen Ari, LiikeNyt

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?

KORKOVÄHENNYS SUUREMMAKSI YKSINASUVILLE

- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksiöön verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä.

Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi? VUOKRALEIKKURI YKSINASUVILLE

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohteluTyöttömyysturvalain tarveharkinnassa on oikeudenmukainen? Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.) Miten asian voisi korjata? TASATAAN

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?
SELVITETÄÄN JA JOS MAHDOLLISTA TASAPUOLISTETAAN

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme? KUTEN YLLÄ MAINITSIN KAIKISTA ON PIDETTÄVÄ HUOLTA

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

YKSINASUJAVAAHENNYS VEROTUKSEEN

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain kirjainta perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?
KAIKKIA PITÄÄ KOHDELLA TASA-ARVOISESTI

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettelu ja tulokset painoutuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute

suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

JATKOTUTKIMUKSEN RAHOITUS

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen? KYLLÄ
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi? KYLLÄ
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää? KYLLÄ

Aalto Pirkka, KD**Asuminen ja etuudet**

Monet yhteiskunnalliset palvelut on rakennettu perheitä ajatellen ja yksinelävät saattavat kokea, että he ovat vähempiarvoisia kuin muut väestöryhmät. Asumisen kustannukset ovat yksinasuvilla korkeampia kuin useamman hengen taloudessa, mikä vaikuttaa myös esim. asumistukien määrään ja sitä kautta kansantalouteen. Tukien ym. taloudellisten etujen tulee olla neutraaleja ihmisen talouden koon suhteen, sen sijaan, että niiden avulla ohjattaisiin ihmisiä tietynlaiseen asumismuotoon. Myös kohtuuhintaisten ja erikokoisten omistus- ja vuokra-asuntojen rakentamista tulee edistää esim. kaavoitusta nopeuttamalla ja tonttipolitiikalla.

Julkiset palvelut

Yksinelävät tulee ottaa huomioon julkisten palveluiden suunnittelussa omana ryhmänään.

Kansalaisen asema

Perustuslaki takaa kansalaisille yhdenvertaisuuden. Sosiaalipolitiikan tulee ottaa huomioon myös yksin asuvien tarpeet. Jokaisella on oikeus asua myös yksin. Sosiaaliturvaa uudistettaessa on yksinasuvat otettava huomioon omana ryhmänään, sillä esim. asumistuen saajista noin 60% on yksinasuvia ja toimeentulotuen saajista 70%. Sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa sosiaaliturvan tulee perustua yksilön tilanteeseen, jota täydennetään mahdollisilla elatus- tai asumisosilla. Sosiaaliturvan hakeminen tulee olla yksinkertaista ns. yhden luokun periaatteella.

Verotus

Työasuntovähennys ja kotitalousvähennys on laajennettava koskemaan yksinasuvia yhdenvertaisesti parisuhteessa elävien kanssa!

Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste? Voisitteko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

Tulee huomioida ja olen valmis edistämään tällaista taloustutkimusta. Verotusmuutosten tai yksinasuvien sosiaaliturvaan tehtävien muutosten taloudellisten vaikutusten arviointi tulee toteuttaa esim. pitkittäisaineistojen ja mikrosimulointimallien avulla.

Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?

Pitää selvittää.

Auvinen Sari, SDP

Asuminen

- Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokrayksiöihin – jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa?

Pienten asuntojen vuokrat ovat suhteessa kalliimpia kuin isojen ja tästä syystä yksinasuvat joutuvat tyytymään pieniin asuntoihin varsinkin isoissa kaupungeissa. Tämä ei ole oikein eikä oikeudenmukaista.

- Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?

Rakennetaan eteenkin kasvukeskuksiin kohtuuhintaisia, yhdelle hengelle hyvän kokoisia omistusasuntoja.

- Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna?

Asuntojen hinnat kohtuullisiksi, lainan edellytyksenä olevan oman osuuden suhteuttaminen tuloihin. Nykyisin vaaditaan saman verran asunnon hinnasta olipa lainaa hakemassa yksi tai useampi henkilö

Etuudet

- Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

Tämä on mielestäni väärin ja asian korjaamiseksi tulisi käynnistää selvitys/ tehdä tarvittavat toimenpiteet

Julkiset palvelut

- Miksi kotipalvelun hinnat lähes poikkeuksetta ovat suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa pienempi kuin pariskunnilla?

Toisin sanoen, onko oikein että julkinen valta soveltaa vapaan markkinatalouden volyyminhinnoittelustrategiaa?

Ei ole oikein

Kansalaisen asema

- Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

En osaa sanoa konkreettisia esimerkkejä. Yksinasuvien tilanne on kuitenkin tuttu ja vaikuttaa päätöksentekooni.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan

lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

Välttämättömien tuotteiden kuten ruoka arvonlisäveroa tulisi mielestäni laskea. Tämä hyödyttäisi kaikkia pienituloisia joiden tuloista suurin osa menee elämisen kannalta välttämättömiin hankintoihin. Ruuan ALV:n vähentäminen pitäisi kuitenkin tehdä niin että se siirtyisi kokonaisuudessaan kuluttajahintoihin.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheesemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei huomioida muussa päätöksenteossa. Miten yhdenvertaisuuslaki (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Lakeja valmisteltaessa kuuluisi tehdä vaikuttavuusarviointit eri näkökulmista. Myös tästä näkökulmasta.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

Mielestäni lakeja ja asetuksia valmisteltaessa olisi syytä ottaa entistä paremmin huomioon erilaiset tasa-arvon kannalta oleelliset näkökulmat ja tehdä vaikuttavuusarviointit kunnolla etukäteen. Valmisteluvaiheessa olisi mahdollista ottaa asiantuntijoina mukaan eri yhdistykset ja järjestöt.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?

En tiedä selitystä sille miksi näin on. Epäilen että taustalla on ajatus siitä ettei yksinasuva tarvitsisi kahta asuntoa vaan voisi aina muuttaa pysyvän asuinpaikkansa sinne missä työ on. Eli yksinasuvalta edellytetään ns pakkomuuttoa työn perässä

- Miksi yksinasuva ei saa yhdenvertaista kotitalousvähennystä käyttämistään kotitalouspalveluista verrattuna pariskuntina eläviin yksilöihin?

En tiedä syytä mutta tämä on mielestäni tasa-arvon vastaista

- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?

En ole perehtynyt asiaan tarkemmin mutta epäilen että yksinasuvan kokonaisveroaste on korkeampi ja siten myös epätasa-arvoa lisäävä asia.

Puikko Maire, Vihreät

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?

Voisi olla osa-omistusasuntoja, jossa n. 50 neliön vuokra-asuntoja rakennettaisiin ja pienellä omarahoituksella pääsisi omistajaksi ja sitten vuosien mittaan lunastaisi vähitellen omaksi.

- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Ara on rakentanut tai tukenut vanhusten asuntojen rakentamista, joten miksi ei myös yksinasuvien asuntojen rakentamista. Silloin vuokrat pysyvät kohtuullisina.

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohtelu Työttömyysturvalain tarveharkinnassa on oikeudenmukainen? Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.) Miten asian voisi korjata?

Ei ole oikein että näin on, joten kait siinä pitäisi muuttaa Työttömyysturvalakia. Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?

En kyllä tiedä miksi näin on, enkä tiedä missä kotipalvelun hinnat määrätään. Ovatko kunnat kukin omatoimisesti päättämässä vai onko jokin laki määräämässä tätä?

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Kun kerran on jo lapsiasiavaltuutettu ym. niin miksipä ei voisi perustaa yksinasuvien etuja valvovan viran.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Voisi. Esim. yksinasuville kohdistettu verovähennys. Mutta tällöin tulee heti mieleen vähennyksen väärinkäyttö eli ilmoittaudutaan yksinasuvaksi vaikka asuisikin yhdessä jotta saisi vähennyksen. Mutta koska ajatellaan että pariskunnat ottavat kotitalousvähennyksen kaksinkertaisena kun ilmoittavat asuvansa yhdessä samassa taloudessa, vaikka asuisivatkin erillään.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Pitäisi tarkastella mitä kukin laki vaikuttaa yksinasuviin.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettelu ja tulokset painottuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitteko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

Kaikille yksinasuville kohdistuva kyselytutkimus olisi hyvä tehdä. Postitse tai sähköpostitse lähettää kysely.

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?

Haluan.

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?

Haluan.

- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen Pitäisiköasiaa mielestänne selvittää?

Pitäisi selvittää.

Olemme iloisia, jos puolueenne tekee oman poliittisen ohjelman myös yksinasuville.

Pyrin vaikuttamaan että tämä tulee esille puolueessamme.

Lisäksi olen erittäin iloinen että Yksinasuvat ry on olemassa sillä itekin yksinasuvana olen usein miettinyt miksi yksinasuvia ei huomioida. On olemassa neuvolat, vanhusten palvelut, perheasiain toimistot ym. mutta mihin yksinasuva keski-ikäinen ateisti voi mennä tarvitessaan palveluja esim. neuvontaa raha-asioiden hoitoon tai pieniin terveysvaivoihin, jotka eivät lääkäriä kaipaa. Srk tarjoaa diakonipalveluja mutta ateistina en niihin turvaudu ja terveyskeskukseen ei aina pääse tai haluan säästyä asiakasmaksun perinnältä.

Merja Kyllönen, Vas

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat ylliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?

Asuminen osaksi yksilön laajempaa oikeusturvaa, jolloin turvallinen asuntokin on omalla tavallaan ihmisoikeus. Näin myös tukipolitiikkaa ja oikeutta siihen voitaisiin kehittää kokonaan toisesta näkökulmasta kuin tänä päivänä. Vaikuttaisi myös asunnottomuuskysymyksen merkittävästi.

- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea.

Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat

tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Kokonaisuutena asumisen hinta ja asuntojen määrä on kiinni isoista gryndereistä, jotka tänä päivänä ohjaavat ja syövät myöskin asumistukijärjestelmän pohjaa. Julkisen asuntotuotannon laajentamisen varmistaminen ja hintakattojen/sääntelyn lisääminen toisi mahdollista apua nykysysteemiin.

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?

Yhdenmukainen hinnoittelu olisi tarpeen ylipäätään.

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Ylipäätään lainsäädännössä pitää pystyä huomioimaan jokainen ihminen syrjimättä.

On selvää, että edunvalvonnallisesti pärjäävät parhaiten he, jotka pitävät suurinta ääntä itsestään Eli varmasti myös yksinasuvien pitää aktivoitua voimallisemmin omalle asialleen varsinkin näin vaalien Alla ja lähestyä puolueita omilla ohjelmateeseillaan kun hallitusohjelmaneuvoittelut taas lähestyvät

---

Outi Pekkala, Vas

Asuminen

-Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?
-Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Edullisten pienten vuokra-asuntojen rakentamista lisättävä, tuettava esim. kaavoituksella, lainoituksella, julkisella asuntotuotannolla.

Myös omistusasumisen mahdollisuuksia on tuettava enemmän esim. valtion takausten kautta.

Yksinasuvien nouseva määrä on huomioitava myös asuntotuotannossa, myös yhteisöllisen asumisten mahdollisuuksia tulisi lisätä esim. senioriasumisessa

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohtelu Työttömyysturvalain tarveharkinnassa on

oikeudenmukainen? Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.) Miten asian voisi korjata?

Perusetuuksien tilalle perustulo, joka ei rankaise muista ei edes pääomatuloista

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä

Asiakasmaksujen uudistaminen on vireillä

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme

päätöksenteossa on huomioitava yksinasuvien kasvava määrä. Erityisesti pienituloista yksinasuvien mahdollisuus hyvää arkeen on turvattava

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Kannatan yhtenäistä kulutusveroastetta, yksikköhintaan voi vaikuttaa tuotteiden ja palveluiden tuottajien kautta

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Yhdenvertaisuus tulee olla aina päätöksenteon perusteena

Verotus

*- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?*

Työasuntovähennys kuuluu myös yksinasuvalle

Verotuksen kokonaisveroaste pariskunnan ja yksinasuvan välillä tulee selvittää

PIRKANMAA

Asplund Kirsi-Maarit, PS

Hei!

Vastasin asumiseen liittyvään kohtaa, koska sen tunnen parhaiten työni kautta.

Terveisin
Kirsi-Maarit Asplund
kansanedustajaehdokka
PS Tampere

Asuminen

Asumisen kulut vievät suuren osan tuloista.

Tällä hetkellä kaavoitetaan ns. tiivisrakentamista kaupunkien keskustoihin. Keskusta-alueen vuokra-asunnot ja omistusasunnot ovat erittäin kalliita. Asuntoja ostavat lähinnä sijoittajat, jotka vuokraavat niitä kalliilla hinnalla kovan tuoton saadakseen sijoitukselleen.

Kaupunki-alueelle voisi rakentaa perustasoisia asuntoja. Näin asuntojen neliöhinnat saadaan pienemmiksi. Esikaupunkialueiden kaavoitusta tulisi lisätä ja kehittää. Omistusasuntojen ostamista helpottaisi asuntolainan korkovähennyksen palauttaminen 100 prosenttiin lainankorkoista. Varainsiirtoveron laskeminen helpottaa asunnonostoa. Varsinkin omakotitalojen ostoa syrjäseuduilla vaikeuttaa iso 4 % varainsiirtovero.

Valtio voisi taata asuntolainan omavastuuosuutta.

Puisto Sakari, PS

Yksinasuvien ja muidenkin tilanteen edesauttamiseksi keskeistä on pyrkiä lievittämään kasvaneita asumiskustannuksia. Tähän tulee pyrkiä eri keinoin, kuten kaavoituksella, lisäämällä kohtuuhintaista vuokra-asumista, mutta erityisesti lieventämällä asumisen ja energian verotusta.

Asumistuet ovat vääristäneet markkinoita ja käytännössä kanavoineet veronmaksajien rahaa tulonsiirtoina rakennusliikkeille ja vuokranantajille, ja nostaneet siten vuokria.

Sakari Puisto (ps.) Eduskuntavaaliehdokka,
Pirkanmaan vaaliipiiri Tampere

Siltanen Eira, Seitsemän tähden liike

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohtelu Työttömyysturvalain tarveharkinnassa on oikeudenmukainen? Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan

saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7§.) Miten asian voisi korjata?

Kyseessä on ilmeisesti perin vanhakantainen käytäntö. Lakia pitää muuttaa yhdenvertaisuuden suuntaan.

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?
Todennäköisesti rahaa katsotaan vain tulojen määrän kannalta. Yhden aikuisen tilannetta ei ole haluttu ymmärtää ja otettu huomioon yhdenvertaisuuden näkökulmasta, vaikka kyse on ihan perustuslaista. Lakimuutos on saatava tässäkin aikaan. Ei luulisi olevan edes vaikea tajuta.

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Kissa on yksinkertaisesti nostettava pöydälle, ja nostettava niin kova haloo, että epäkohdat korjataan! Yhden ihmisen talous on perhe siinä missä muutkin, mutta yhden ihmisen ei tarvitse maksaa elämisestään monen ihmisen edestä ...

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Pitää voida huomioida! Ei luulisi menevän yli ymmärryksen. Yksin asuvien asiat ovat jääneet ajamatta ...

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Yhdenvertaisuuslakia ei muutenkaan huomioida tarpeeksi lainsäädännössä. Syrjinnän kiello on vain otettava huomioon. Lakitekstissä sanotaan asia harvinaisen selvästi.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettelu ja tulokset painottuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitteko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

Yksin asuvat eivät yleensä ole syrjäytyneitä tai edes yksinäisiä! Tässäkin asiassa on pureuduttava tosiasioihin, ei nojaututtava nykyajan oletuksiin. Yksin asuvien kohdalla on usein kyseessä ihmisen oma

valinta, ei pakkotilanne. Ne seikat tulee selvittää omina asiakokonaisuuksinaan taloustutkimuksessa. Siihen, että yksin asuva maksaa asumisestaan monen ihmisen edestä, täytyy tulla korjaus.

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?
Ehdottomasti. Asun itsekin yksin.
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?
Ilman muuta.
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?
Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?
Pitää selvittää.

SATAKUNTA

Rantanen Mika, Vas

Asuminen: Asumisen hintaa voi saada pidettyä alempana kaavoittamalla ja rakentamalla enemmän julkisia vuokra-asuntoja. Kerros- ja rivitaloja esim. Näiden hintataso olisi julkisessa kontrollissa eikä grynderien käsissä.

Etuudet: Ei ole oikeudenmukaista. Tuen saamiseen vaikuttavat tekijät oltava kaikille samat. Yksi ratkaisu voisi olla perustulo.

Julkiset palvelut: Toimitetun palvelun hinta oltava aina sama kaikille.

Kansalaisen asema: Nostaisin eri tilanteissa myös yksin asuvat ryhmänä esille ja samalla antaisin omassa päätöksenteossa myös painoarvoaan vastaavan voiman.

Lainsäädäntö: Lainsäädännön tulee olla aina yhdenvertaisuulakia huomioivaa.

Tutkimus: Voisin edistää. Tutkittu tieto helpottaa päätösten tekemistä aina, oli sitten kyse mistä tahansa .

Verotus: Työasuntovähennys ihan hyvä kaikille. Parantaa työvoiman liikkuvuutta. Kotitalousvähennys kuuluisikin olla kotitalouskohtainen. Mielestäni kokonaisveroaste pariskunnan yksilöön nähden on yhdenvertainen, mutta kyllä asian voisi varmuuden vuoksi myös selvittää. olen valmis kyllä muuttamaan kantani, jos selvityksessä toisin todettaisiin.

Tässä nämä!

Terveisin: Miika Rantanen, Vasemmistoliitto, Rauma, Satakunnan vaalipiiri

---

Mikkonen Marjaana, Vas

Olette tärkeällä asialla. Hyvä kun pidätte asiaa esillä aktiivisesti. Hyvää uutta alkanutta vuotta 2019.

T. Marjaana Mikkonen

Asuminen

- Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokrayksiöihin – jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa?
- Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?
- Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna?

VASTAUS: Mielestäni on tärkeää, että maassamme on tarjolla yksinasuville kohtuuhintaisia asuntoja. Yksinasuvien ei tulisi joutua tyytymään kovahintaisiin miniasuntoihin. Asuntohinnoittelun tulee olla tasapuolista. Peräänkuulutan yhdenvertaisuutta asuntopolitiikkaan. Yksinasuvien on usein vaikeampi saada asuntolainaa kuin parisuhteessa elävien. Tähän tulee mielestäni saada parannusta.

Asumiskustannukset ovat maassamme varsin korkeat ja koskettavat pienituloisia ihmisiä ja erityisen raskaita ne ovat yksinasuville ja yksinhuoltajille. Pienituloisten ostovoimaan on saatava parannuksia maassamme. On tärkeää, että asumiskustannusten tasoa tarkastellaan huomattavasti tarkemmin seuraavalla hallituskaudella. Niihin on saatava parannusta ja nimenomaan on saatava pienituloisten elämää helpottavia ratkaisuja. Yksinasuvien tilanne on huomioitava paremmin.

Etuudet

- Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

VASTAUS: Tämä on epäkohta, jota täytyy ehdottomasti tutkia ja korjata.

Julkiset palvelut

- Miksi kotipalvelun hinnat lähes poikkeuksetta ovat suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa pienempi kuin pariskunnilla? Toisin sanoen, onko oikein että julkinen valta soveltaa vapaan markkinatalouden volyymihinnoittelustrategiaa?

VASTAUS: Ei ole oikein. Olette mielestäni tuoneet ansiokkaasti esille tämän epätasa-arvoisuutta lisäävän asian. Tähänkin täytyy saada muutos.

- Onko yksinasuvan vanhuksen tai vammaisen turvallisuus ja oikeusturva tarpeeksi hyvin varmistettu kodin ulkopuolelta tulevilta uhilta?

Kansalaisen asema

- Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

VASTAUS: Olen koko poliittisen urani ajan ajanut pienituloisten ja köyhien asiaa. Olen varakansanedustaja ja jos minut näissä vaaleissa valitaan eduskuntaan, pääsen tositoimiin. Tulen pitämään huolen siitä, että yksinasuvien ääni saadaan kuuluviin Arkadianmäellä. On käsittämätöntä, että tähän asiaan ei ole tämän enemmän jo kiinnitetty huomiota. Erityisesti kannan huolta yksinhuoltajien ja yksinelävien taloudellisesta ahdingosta ja köyhyydestä. Kannan suuresti huolta ikääntyneiden yksinasuvien pitkittyneestä pienituloisuudesta. Tulen ajamaan aktiivisesti sitä, että talous, vero, oikeus- ja sosiaalipoliittista tutkimusta tehdään enemmän ja että yksinasuvien kokonaisvaltaista tilannetta, tukijärjestelmäämme sekä köyhyyden ja sairastuvuuden ilmentymistä tutkitaan enemmän. Nämä ovat mm. minulle niitä asioita, joiden vuoksi olen lähtenyt mukaan politiikkaan vuonna 2010.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

VASTAUS: Yksinasuvien kuluttaja-asemaan on saatava parannusta seuraavalla hallituskaudella. Yksinasuvien kulutusveroastetta suhteessa parisuhteessa elävien veroasteeseen on tarkasteltava. Yksinasuvien verovähennys olisi tärkeä oikeudenmukaisen kuluttaja-aseman edistämisen näkökulmasta. Muitakin keinoja on ja niitä tulee aktiivisesti etsiä.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei huomioida muussa päätöksenteossa. Miten yhdenvertaisuuslaki (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

VASTAUS: Yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen tulee huomioida paremmin lainsäädännössä. Päätösten vaikutuksia yksinelävien tilanteeseen tulisi arvioida kattavasti lainsäädäntöprosessissa. Olettamukset ja asenteet eivät saa vaikuttaa lainsäädäntöön. Yksinasuvia syrjiviä lakien sisältöjä on tarkasteltava ja niihin on tehtävä muutoksia.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

VASTAUS: Tulen kansanedustajan nostamaan esille yksinasuvien tilanteen tutkimisen tärkeyttä ja olemaan asiassa päämäärätietoinen. Olen itse opiskellut sosiaali -ja terveysalalla pääaineena sosiaalipedagogiikka. Pidän näitä asioita koulutuksenikin vuoksi tärkeinä kehitettävänä asioina.

Yksinasuvien elämään liittyviin asioihin ja taloudelliseen tilanteeseen tai yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumiseen tai köyhyyden tuomiin haasteisiin ei mielestäni sosiaali -ja terveysalan koulutuksessa riittävästi painoteta. Sitä on kyllä jonkun verran, mutta tulisi olla enemmän.

On tärkeää, että lainsäädännön pohjana on tutkittu tieto, eikä päätöksiin vaikuta valloillaan olevat asenteet. On tärkeää tutkia myös yksinasuvien työllistymismahdollisuuksia ja sitä, mitkä asiat vaikuttavat yksinasuvien korkeampaan työttömyysasteeseen. Tulen kansanedustajana vaikuttamaan aktiivisesti siihen, että näiden asioiden tutkimustyöhön panostetaan.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?
- Miksi yksinasuva ei saa yhdenvertaista kotitalousvähennystä käyttämistään kotitalouspalveluista verrattuna pariskuntina eläviin yksilöihin?
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?

VASTAUS: Mielestäni yksinasuvien elinkustannusindeksi on luotava. Se tulee huomioida lainsäädännön valmistelutyössä. Työhuonevähennys on mielestäni myös ulotettava yksinasuviin.

UUSIMAA

Arlin Tiina, Seitsemän tähden liike

Olen aina asunut yksin, siis siitä lähtien kun ostin oman asunnon velaksi 22-vuotiaana. Makselen asuntolainaa edelleen.

Pätkäduunarin elämä ei ole helppoa. Työsuhteet on ollut pätkiä joten halusin että edes asunto olisi pysyvä.

Ei ole löytynyt "sitä oikeaa". Ja olen ikuisesti lapseton. Väriin miehiin ja valheellisiin lupauksiin olen kompastunut.

Olen 54v ja nyt kun pidän huolta sairaista iäkkäistä vanhemmistani niin usein tule mieleen oma tulevaisuus siis totaalisen yksinäinen vanhuus. Kuka katsoo etten mätäne yksin kuoliaaksi kotona..

Kotitalousvähennys ja kauppojen suurperhepakkaustarjoukset saavat yksinäisen ihmisen pohtimaan mihin tämä maa on menossa. Suuri ei ole aina kaunista ja parasta. Osta 3 maksa 2 ? Miksi ostaisin kun olen vain 1.

Kun ei ole ketään kenen kanssa jakaa kuluja niin me yksinäiset ollaan todella yksin.

Kotitalousvähennys pitää olla kotitalouskohtainen Ei henkilökohtainen. Esim hanan vaihto asuntoon ei voi olla halvempaa pariskunnalle kuin yksin asuvalle.

Ja sitten tämä :

Joku tässä yhtälössä mättää ja pahasti:

Sijoittaja ostaa velaksi asunnon, jonka laittaa vuokralle. Asunnon vuokraa pienituloinen joka tarvitsee asumistukea ja toimeentulotukea ja hän saa ne tuet. Sijoittajan asuntovelka siis rahoitetaan Kelan ja sossun tuilla.

Sijoittaja saa myös vähentää velkaisen asuntonsa korot kokonaisuudessaan verotuksessa.

Työssä käyvä ihminen on ostanut itselleen pienen kodin velaksi ja jää työttömäksi. Asuntolainaa (korkoja lukuunottamatta) ei huomioida Kelassa eikä sossussa menona. Omassa kodissa asumista ei siis tueta vaikka laina ja vastike on pienempi kuin vastaavan asunnon vuokra.

Yhtiövastikkeesta huomioidaan vain osa asumistuessa.

Omassa velkaisessa asunnossa asuva saa vähentää verotuksessa asuntolainan korkojakin vain 35%.

Miksi Suomessa pitää asua rikkaan sijoittajan tai kaupungin vuokra-asunnossa tukea saadakseen?!

Miksi tavallisen työttömäksi jäävän duunarin pitää myydä kotinsa(ei sijoitus) ja muuttaa(minne?!)

Miksi pienituloiseksi joutuvan omistusasumisen tukemisesta sanotaan, ettei ole tarkoitus rahoittaa omaisuuden kertymistä verovaroin, kun samaan aikaan sijoittajien omaisuuden kerryttämisessä verovaroin ei ole ongelmaa?!

Pääkaupunkiseudulla ei ole liikaa vuokra-asuntoja tarjolla!

On asuntopula lähinnä ainakin edullisista asunnoista.

Kuka tahansa yksin asuva voi olla varma että minua äänestäessä yksinasuvan arki ja ajatukset on tuttua.

<https://www.sites.google.com/site/tiinaarlin/>

Yt.Tiina Arlin, 54v, lapseton sinkku Tähtiliikkeen eduskuntavaaliehdokas Uusimaa

Lisätietoja annan kun kysytte.

Meronen Jani, Liberaalipuolue

Mitä mieltä olette?

Onko asia edustamanne puolueen vaaliohjelmassa? **Löytyy osaltaan puolueohjelmasta, kohdasta yhdenvertaisuus.**

Jos tullette valituksi eduskuntaan, miten voisitte itse tai oman puolueenne kautta vaikuttaa asiassa? **Puolueemme haluaakin päätöksien eduskunnassa perustuvan tutkittuun tietoon.**

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat ylliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?
- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksiöön verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? **Ei millään perusteella.**
- Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi? **Asuntopolitiikalla voidaan ohjata asuntotuotantoa kohdistumaan asuntoihin, joista on kysyntää ja siitä johtuviin asuinneliöiden kallistumiseen.**

Etuudet

- Näettekö, että yksinasuvan ja pariskunnan puolison kohtelu Työttömyysturvalain tarveharkinnassa on oikeudenmukainen? **Mielestäni lukujen mukaan ei .**

Nyt yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea. (Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.) Miten asian voisi korjata? **Korjaamisena toimisi perustulomalli, jota kautta selkeytyisi mielestäni toimeentulo yleisesti. Lähtökohtaisesti yksinasuvalla suhteessa muunlaisiin talouksiin, on oltava samat edellytykset pärjätä.**

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? **Massa ajatteluun. Ajatellaan, että yhden kohteen palvelulla tuotetaan palvelua useammalle henkilölle.**

Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä? **Hinnoittelun pitää perustua henkilömääräisesti.**

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme? **Kyllä kaikkia pitää kohdella tasa-arvoisesti, riippumatta talouden koosta. Haluaisin tuoda osaltani esille sen, ettei mitään ryhmää pidä suosia eduskunnasta käsin, koska eduskunnan tehtävä on luoda tasa-arvoiset mahdollisuudet kaikille.**

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste? **Tätä täytyisi kyllä tutkia syvällisemmin voidakseni vastata, että miten. Mutta mielestäni olisi mahdollista huomioida.**

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheasemaan perustuvasta syrjinnän kiellosta ei näkemyksemme mukaan aina huomioida muussa lainsäädännössä. Millä tavoin yhdenvertaisuuslain perheasemaa koskeva syrjinnän kiello (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa? **Lakien valmistelussa (3 luku 8 §) pitäisi olla avainasemassa valmisteltaessa muita lakeja, tällöin välttyttäisiin syrjiviltä päätöksiltä. Olisi lakia lähdeävä muotoilemaan yhdenvertaisuus lähtökohdista aina.**

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettelu ja tulokset painottuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitko edistää jollain tavalla yksinasuvia koskevaa taloustutkimusta? **Ehdottomasti kyllä, verotuloja pitäisi kohdistaa enempi tutkimukseen, ei esim. yritystukiin.**

Liberaalipuolueen keskeinen ajatus on politiikka, joka perustuu tutkittuun tietoon.

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen? **Vähennys pitää olla tasa-arvoinen, eli tässä tilanteessa kyllä.**
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi? **Kyllä.**
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? **Vaatisi syvällisempää tutkimusta verotuksesta, jotta voisin vastata kyllä tai ei.** Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää? **Pitää selvittää.**

Olemme iloisia, jos puolueenne tekee oman poliittisen ohjelman myös yksinasuville.

Vien asiaa eteenpäin puolueessamme.

Siivonen, Stacy SKP

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?

Vaalipiirissäni Uudellamaalla ja naapurissa Helsingissä gentrifikaatio muokkaa kaupunkirakennetta voimallisesti huonompaan suuntaan. Puolueeni ehdottaa vuokratonta karkuun lähteneiden vuokrien hillitsemiseksi. Minusta on selvää, että asumisen kalleus kuuluu keskeisimpiin yhteiskunnallisiin ongelmiin kasvukeskusten läheisyydessä.

- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Ei se ole oikein ja tuollainen konnuus johtuu siitä, että asuntojen tuotanto ja markkinat ovat keskittyneet, eli siis grynderit. Minä näen pienet asunnot markkinointikikkana, joka perustuu suurelta osin kuvitteelliseen hiilijalanjälkeen, millä persusteella sitten voitaisiin myydä koirankoppia asunnoksi urbaanille hipsterille. On toki myös niin, että aika, jolloin ihmiset kasasivat asuntoihinsa tavaravuoria, on ohi. Minä kuitenkin näen nämä pienet asunnot vain trendinä, joka saattaa mennä nopeasti ohi.

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Yksinasuvien asia on minulle henkilökohtaisesti tärkeä, koska olen itse yksinasuva. Olen muuttanut Hankoon, koska kohtuuhintaisesti ei voi pääkaupunkiseudulla enää asua, mutta tietenkin minä myös pidän Hangosta. Tilanteeni on kuitenkin sikäli helppo, että olen eläkkeellä. Minua on kiinnostanut huokea ja toimiva joukkoliikenne Uudellamaalla, mutta tuntuu, ettei tahtotilaa sen järjestämiseksi löydy.

Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Voisi ja pitäisi ja minusta välillisiä veroja pitäisi laskea päivittäistavaroiden osalta.

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Kysymyksen asettele ja tulokset painottuivat nähdäksemme pitkälti yksinäisyyteen. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä keskeisin ongelma. Taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin on ydinongelma, josta aiheutuu monenlaista syrjäytymistä. Voisitko edistää jollain tavallayksinasuvia koskevaa taloustutkimusta?

Idea on hyvä. Tarvitaan uusi tutkimus. Minä näen, että kysymyksen asetelulla kierrettiin sellainen tutkimustulos, mitä ei haluttu nähdä, eli juuri se talouspuoli. Olen ehkä ikävä ihminen, mutta kun olen opiskellut taloutta, tuppaan näkemään kaikki asiat talouden kautta ja taloudesta johtuvina. Yksinäisyysskin johtuu siitä, ettei ole rahaa käydä ulkona.

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?

Kyllä, kaikkiin.

Terveisin, Stacy Siivonen, SKP Uusimaa, yksinasuja.

Tahvanainen Säde, SDP

Hei

Alla vastaukseni kysymyksiinne.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet ukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen jäsien mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönsaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

VASTAUS:

Yksin elävien asemasta voi esittää selvitystä valtioneuvostolle. Puolueet voivat ottaa asiasta lausuman jo hallitusohjelmaan.

Olisi hyvä tehdä ensin perusteellinen selvitys ja sen pohjalta tarvittavat muutokset. Kansanedustajalla on asiassa aloitevalta. Tehokkain olisi kuitenkin saada hallituksen selvitys.

Verotus

- *Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?*

VASTAUS:

Mielestäni vähennysoikeutta voitaisiin selvittää. Verotusta aikanaan suunniteltaessa on varmasti ajateltu asia perhepoliittisesta näkökulmasta ja vähennysoikeus on siksi rajattu näin.

- *Miksi yksinasuva ei saa yhdenvertaista kotitalousvähennystä käyttämistään kotitalouspalveluista verrattuna pariskuntina eläviin yksilöihin?*

VASTAUS:

Tässä asiassa myös yksinhuoltajat ovat yksinasuvien kanssa samalla tavalla heikommassa asemassa.

Kotitalousvähennyksessä mm. remonttien, korjausten ja siivoustyön osalta voisi vähennysoikeus olla asuinkiinteistöön sidottu (vähennys/vuosi), jolloin se olisi tasapuolinen. Nyt pariskunta saa mm. remonteista tuplavähennyksen yksin elävään/elättävään nähden. Tämä ei mielestäni ole reilua.

- *Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?*

VASTAUS:

En osaa sanoa ilman selvitystä. En ole perehtynyt asiaan. Mutta osana hallituksen selvitystä tämäkin tulisi arvioitua.

Mikko Vesterinen. Vihreät

Asuminen

Yksinasuvat ovat yli miljoonan suomalaisen ryhmä, joka pitää ottaa nykyistä paremmin huomioon kaikessa päätöksenteossa. Erityisesti pääkaupunkiseudulla asuntojen hinnat ovat nousseet kestävämmän korkealle tasolle ja tähän pitää puuttua tuottamalla nykyistä monipuolisempaa asuntotuotantoa ja mahdollistamalla joustavampi asunnonrahoitus.

Asuntojen pitää olla helposti muunneltavia yksilöllisiin tarpeisiin ja elämäntilanteiden muutoksiin. Lisäksi monipuolisuutta asuntotarjontaan saadaan kasvattamalla yhteisöllistä asumismuotoa, jossa olisi esimerkiksi yhteistiloja tai jakamistalouteen kannustavia piirteitä tai kriteereitä. Nykyinen asuntotuotanto on liian yksipuolista ja kannustaa rakentamaan pelkästään pieniä yksioita, jotka ovat joko liian hintavia tai epäsovivia yksinasuvan tarpeisiin. Myös kohtuuhintaisia senioriasuntoja pitää olla yhä enemmän tarjolla ikääntyneiden määrän kasvaessa. Muuttaaksemme nykyistä kehitystä täytyy meidän luoda kannustimia sekä asettaa kriteereitä asuntotuotannon monipuolistamiseksi.

Lisäksi väyliä asunnon hankintaan pitää monipuolistaa. Yksinasuvien lainahtokriteereitä pitää helpottaa ja muuttaa joustavammaksi, jotta jokaisella olisi halutessaan mahdollisuus tavoitella kohtuuhintaista asuntoa. Samalla meidän on huolehdittava siitä, että kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja on riittävästi tarjolla. Tämä on tärkeätä esimerkiksi opiskelijoiden näkökulmasta, joiden elämäntilanne on usein väliaikainen.

Pääkaupunkiseudun asumispulaan ja korkeisiin hintoihin voidaan puuttua tiivistämällä kaupunkirakennetta, jolloin yhä useampi pystyy asumaan lähellä palveluita. Moni pääkaupunkiseudun kunta onkin ottanut tavoitteekseen kaupunkirakenteensa tiivistämisen ja asuntotuotannon lisäämisen, mikä osaltaan parantaa asuntomarkkinoita myös yksinasuville.

Etuudet, Julkiset palvelut, Verotus

Suomen sosiaaliturvajärjestelmää on muutettava nykyistä henkilökohtaisemmaksi. Vihreät ovat ehdottaneet siirtymistä perustulomalliin, joka kohtelee yksilöitä tasapuolisemmin ja kannustaa aina työn

vastaanottamiseen. Perustulon osuus yksilön tuloista vähentyisi sitä mukaan kuin yksilön ansio- tai pääomatulot kasvavat. Perustulon vahvuus on sen yksinkertaisuudessa, kannustavuudessa sekä yksilöiden tasapuolisessa kohtelussa.

Yksi keino tasapuolistaa yksinasuvien ja pariskuntien talouksien suhteellisia eroavaisuuksia on siirtää tarkastelemaan hinnoittelua kotitalouskohtaisesti, joka ottaisi paremmin huomioon yksinasuvat. Erityisesti yksinasuvien ikääntyneiden yhdenvertaiset palvelut ja matala kynnys käyttää palveluita on turvattava. Turvallisen vanhuuden takaaminen on yksi seuraavan hallituksen tärkeimpiä tehtäviä.

Kuluttaja-asema

Kuluttamista koskevassa verotuksessa on siirryttävä verottamaan ankarimmin ympäristölle haitallisia tuotteita. Kulutustoiminnassa pitää ylipäättään siirtyä tavarakulutuksesta kohti hyvinvointi- ja palvelukulutusta. Aineettomien palveluiden arvonlisäveroä pitää pudottaa 12 prosenttiin tai poistaa kokonaan. Näin kulutusta ohjattaisiin ympäristölle kestävämmäksi sekä lisäisi ihmisten hyvinvointia, kun alhaisemmat palveluhinnat mahdollistaisivat panostukset niin henkisiin, sosiaalisiin kuin fyysisiin hyvinvointipalveluihin.

Kiitos vielä kerran kysymyksistä.

ystävällisin terveisin,

Mikko Vesterinen

Opiskelija, Järvenpään kaupunginvaltuutettu, Uudenmaan vihreiden eduskuntavaaliehdokas
0503594060

Weck Pekka, Seitsemän tähden liike

Asuminen

- Hallintamuodoittain tarkasteltuna yksinasuvat ovat yliedustettuina vuokra-asuntomarkkinoilla. Miten asumisen rahoitusta voisi kehittää tältä osin yksinasuvia paremmin huomioivaksi?
- Vuokra-asuntomarkkinoilla yksinasuvan asumisen neliöhinta on korkea. Miniasunnoissa neliöhinta voi olla kaksinkertainen normikokoiseen yksioon verrattuna. Yksinasuvat ovat tämän markkinan pääkohderyhmä. Onko se oikein? Miten asuntopolitiikalla voisi mielestänne vaikuttaa yksinasuvien asumisen hinnan ja laadun kohtuullistamiseksi?

Asumistuen saannin rajaa tulisi korottaa niin että useammalla olisi mahdollisuus asumistukeen, samoin asumistuen määrää tulisi korottaa. Vuokra tulisi huomioida kokonaisuudessaan, vaikka yksinasuva asuisi kaksiossa.

Julkiset palvelut

- Kotipalvelun hinnat näyttävät olevan monessa kunnassa ja kaupungissa suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikka maksukyky on yhden aikuisen talouksissa suhteellisesti pienempi kuin pariskunnilla. Mihin tällainen hinnoittelu perustuu? Mitä asian korjaamiseksi voisi tehdä?

Hinnoittelu tulisi yhdenvertaistaa.

Kansalaisen asema

- Kun yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa puhutaan perheistä, 1,16 miljoonaa kansalaista jää helposti huomiotta. Miten haluaisitte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Yksinasuvalla on kulut suhteessa suuremmat kuin perheellä jossa molemmat antaisivat, tämän vuoksi yksinasuvan taloudellista asemaa täytyisi tukea joko verotuksellisesti tai asumistuen osuudella.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Voisiko mielestänne veropolitiikassa huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeampi kotitalouteen kohdistuva kulutusveroaste?

Kyllä

Verotus

- Haluatteko vaikuttaa siihen, että myös yksinasuva saisi työasuntovähennyksen?
- Haluatteko vaikuttaa siihen, että kotitalousvähennys muutetaan kotitalouskohtaiseksi?
- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Pitäisikö asiaa mielestänne selvittää?

Kuten jo edellä vastasin, verotuksen / esim. asumistuen kautta yksinasuvan taloudellista asemaa voisi ja tulisi parantaa.

VARSINAIS-SUOMI

Andersson Li, Vas

Hei,
tässä puolueemme vastauksia kysymyksiinne.

Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokrayksiöihin - jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa?

Kaavoituksessa on huomioitava asumistarpeiden monipuolisuus ja riittävä asumismukavuus, jonka kannalta ns. miniyksiöt ovat ongelmallisia. On selvää, että esimerkiksi suurten kaupunkien keskustoissa niin yksinasuvat kuin muutkin joutuvat tyytymään keskimääräistä pienempiin neliömääriin, mutta asumisessa on pidettävä kiinni riittävän hyvinvoinnin turvaavista minimistandardeista. Yksinasuvien tilannetta voidaan helpottaa erityisesti kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon panostamalla.

Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?

Jos omistusasumista halutaan edistää, paras keino on pyrkiä parantamaan pienituloisten kansalaisten asemaa, mikä taas edellyttää esimerkiksi sosiaaliturvan uudistamista ja parempaa työllisyyspolitiikkaa.

Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna?

Kohtuuhintaisten yksiöiden ja kaksioiden tuotantoa kasvattamalla voidaan helpottaa yksinasuvien taloudellista tilannetta, joka etenkin kasvukeskuksissa on usein suurista asumismenoista johtuen hankala. Kotitalouden henkilömäärä muuttaa kulurakennetta kuitenkin niin oleellisesti, että erojen täydellinen tasaaminen ei ole realistinen tavoite.

Verotuksessa ja sosiaaliturvassa vasemmisto kannattaa lähtökohtaisesti yksilökohtaisuutta kotitalouskohtaisuuden sijasta. Poikkeuksen tästä muodostavat asumistuki ja perustoimeentulotuki, joissa on syytä jatkossakin huomioida yksinasuvien suhteellisesti korkeammat asumiskulut. Kotitalouden koko ei ole kuitenkaan niin suuri eriarvoisuutta selittävä tekijä, että kustannuserojen kompensoiminen olisi kaikissa tuloluokissa tarkoituksenmukaista.

Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

Vasemmiston kantana on pitkään ollut se, ettei puolison tulojen tulisi ylipäätään vaikuttaa työmarkkinatuen tarveharkintaan. Sosiaaliturvan tulee pääsääntöisesti olla yksilökohtaista.

Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Vaikka myös perhepolitiikasta puhuminen on välttämätöntä, vasemmisto pyrkii kaikessa toiminnassaan inklusiivisuuteen sekä erilaisten kotitalouksien, perhemuotojen ja elämäntapojen mahdollisimman laajaan huomioimiseen. Myös yksinasuvien näkökulmaa on tärkeää pitää esillä esimerkiksi toimeentulon haasteisiin liittyvissä kysymyksissä.

Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

Veropolitiikassa tulisi yleisesti ottaen huomioida kulutusverojen regressiivisyys ja painottaa nykyistä enemmän esimerkiksi suurten pääomatulojen ja perintöjen verotusta. Emme kuitenkaan kannata kotitalouden koon perusteella kohdennettuja verohelpotuksia, sillä niistä merkittävä osa kohdistuisi myös keski- ja hyvätuloisille henkilöille. Perusturvan, julkisten palveluiden ja työllisyyden vahvistaminen ovat keskeisimpiä keinoja yksin asuvien toimeentulo-ongelmiin vastaamiseksi.

Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa

muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

Perustutkimuksen rahoituksen vahvistaminen on tärkein keino siihen, että päätöksenteon tueksi tuotetaan mahdollisimman monipuolista tutkimusta.

Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen?

Nähdäksemme oikeudenmukainen verotus on yksilökohtaista. Verohelpotuksien kohdistaminen kotitalouden henkilömäärän mukaan johtaisi tilanteisiin, jossa verotus kiristyisi yksityiselämään liittyvien muutoksien myötä, mikä ei ole tarkoituksenmukaista. Yksin asuvien erilainen kustannusrakenne tulee kuitenkin huomioida sosiaaliturvassa erityisesti asumiskulujen osalta.

Eeva-Johanna Eloranta **SDP**

Hei, Tässä vastaukseni:

Asuminen

- Kuuluuko yksinasuvien mielestänne tyytyä vuokrayksiihin – jopa 15 neliömetrin huoneeseen, jonka vuokra on 500 euroa kuukaudessa? Ei kuulu tyytyä.

- Miten myös yksinasuvat saadaan tasapuolisesti mukaan omistusasumisen markkinoille?

Rakentamalla tarpeeksi kohtuuhintaisia ja yksinasuvalle sopivia asuntoja ja huomioimalla yksin asuminen verotuksen korkovähennyksissä.

- Miten asumista voisi suunnitella niin, että yksinasuvien taloudelliset mahdollisuudet olisivat yhdenvertaiset pariskunnissa eläviin verrattuna? Esimerkiksi siten, että yksinasuvilla voisi olla yksinasujan korotus asumistuessa.

Etuudet

- Miksi yksinasuva ei huolimatta pienemmistä kotitalouskohtaisista tuloistaan saa ansaita yhtä paljon pääomatuloja kuin pariskunnan puolisko, menettämättä työmarkkinatukea? Työttömyysturvalaki 7 luku 7 §.

Tämä tuntuu kyllä epäoikeudenmukaiselta ja äkkiä ajateltuna sitä tulisi muuttaa. Asia on syytä selvittää kunnolla ja miettiä ratkaisumallit epäoikeudenmukaisuuden korjaamiseksi.

Julkiset palvelut

- Miksi kotipalvelun hinnat lähes poikkeuksetta ovat suhteessa korkeammat yksinasuvalle kuin pariskunnan puoliskolle, vaikkamaksukyky on yhden aikuisen talouksissa pienempi kuin pariskunnilla?

Syytä tähän on vaikea ymmärtää.

Toisin sanoen, onko oikein että julkinen valta soveltaa vapaan markkinatalouden volyyminhinnoittelustrategiaa? Ei ole oikein.

Kansalaisen asema

- Emme hyväksy sitä, että yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa mainitaan ja huomioidaan perheet, mutta hyvin harvoin jos koskaan yksinasuvaa. Miten aiotte huomioida eduskuntatyössänne yli miljoonan yksinasuvan mahdollisuuksien tasa-arvon maassamme?

Asia vaan pitää aina miettiä samalla tavoin kuin esimerkiksi sukupuolivaikutukset tai lapsivaikutukset, jotka tosin nekin on huonosti otettu huomioon. Parannettavaa on monessa kohtaa.

Kuluttaja-asema

- Yksinasuva maksaa lähes säännönmukaisesti ostamistaan tuotteista ja palveluista korkeampaa yksikköhintaa kuin pariskunta, vaikka kotitalouskohtaiset tulot ovat keskimäärin vähintään puolet pienemmät kuin pariskuntien talouksissa. Miten näkemyksenne mukaan veropoliittisin keinoin voidaan lievittää yksinasuvan kulutusverotaakkaa?

Arvonlisäveroa lienee hyvin hankala käytännössä periä eri määriä eri ihmisiltä, mutta tulisi selvittää mahdollisuutta ottaa tämä verotuksessa huomioon muulla tavoin.

Lainsäädäntö

- Yhdenvertaisuuslain henkeä perheeseen perustuvasta syrjinnän kiellosta ei huomioida muussa päätöksenteossa. Miten yhdenvertaisuuslaki (3 luku 8 §) pitäisi mielestänne ottaa huomioon muiden lakien valmistelussa?

Pitäisi ottaa paremmin huomioon.

Tutkimus

- Valtioneuvoston kanslia myönsi YSI-konsortiolle neljännesmiljoonan yksinelävien aseman tutkimukseen vuonna 2017. Tuloksena olemme saaneet lukea yksinasuvien yksinäisyydestä. Yksinäisyys ei ole yhdistyksen ja sen jäsenten mielestä ydinongelma. Ydinongelma on taloudellisen yhdenvertaisuuden puute suhteessa muissa perhemuodostelmissa asuviin aikuisiin. Yli miljoonan väestönosaa koskevaa taloustutkimusta ei tehdä maassamme. Miten voisitte eduskunnassa vaikuttaa asiaan?

Ottamalla asian esille eri asioiden yhteydessä aina kun se on tarpeen.

Verotus

- Miksi yksinasuva ei ole oikeutettu työasuntovähennykseen?

On varmasti ajateltu, että yksinasuvan on helpompi muuttaa kun ei tarvitse erota lapsista ja perheestä.

- Miksi yksinasuva ei saa yhdenvertaista kotitalousvähennystä käyttämistään kotitalouspalveluista verrattuna pariskuntina eläviin yksilöihin?

On varmaan ajateltu, että kahden ihmisen asunnossa on tuplasti korjattavaa. Näinhän se ei ole, vaikka asunto olisikin isompi. Tämä olisi syytä korjata.

- Onko yksinasuvan kokonaisveroaste suhteessa pariskunnassa elävään yksilöön yhdenvertainen? Ei ole.

Ystävällisin terveisin
Eeva-Johanna Eloranta

FM, VTM, kansanedustaja, sd
Sivistysvaliokunnan jäsen

Säisä Mari, Feministinen puolue

Eryteisesti kaupunkeihin tarvitaan kohtuuhintaisia yksinasuville sopivia 25 - 30 neliön asuntoja. Kaupungeissa on tyhjillään asuntoja, vaikka tavoitteena olisi ettei näin kävisi. Voitaisiin madaltaa kynnystä asunnon vuokralle laittoon. Vuokrarästit ja asunnon kaltoinkohtelu ovat vuokranantajien aitoja huolia. Kaupunki voisi lisätä yhteistyötä vuokravälittäjien kanssa. Kaupunki voisi kompensoida osan vuokravälittäjien riskeistä kaikkein vaikeimmassa tilanteessa olevien, kuten asunnottomien ja vankilasta vapautuvien kohdalla.

Mielestäni tukien ja etuuksien käsittelyssä tulisi huomioida myös nuoret yksinelävät, joiden tukia rokotetaan vanhempien tulojen perusteella. Vanhemmilla ei silti ole aina mahdollisuutta tukea kotoa muuttanutta jälkikasvuaan.

On myös väärin, että avo- tai avioliitossa asuvan työttömän pariskunnan puolisoilla on tuloraja 1044€/kk siinä missä yksinasuvan tuloraja on vain 311€/kk. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota muidenkin etuuksien syrjivyyteen. Leskeneläke tulisi poistaa.

Kaikkea perusturvaa tulisi kehittää perustulon suuntaa. Perustulokokeilussa huomattiin perustulonsaajien hyvinvoinnin lisääntyvän. Perustulon tulee vastata tasoa, joka kattaa todelliset elinkustannukset eli vastaa vähintään nykyisen perusturvan korkeinta tasoa 785 euroa kuukaudessa. Perustulo verotetaan pois tulojen kasvaessa. Perustulo korvaa kaikki muut perustason etuudet, mutta ei vanhempainvapaita, eikä vammaistukia, asumistukea, tai ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea, joiden taso arvioidaan jatkossakin yksilöllisen tarpeen mukaan.

Kaikenlaisten asumis- ja perhemuotojen tarpeet on huomioitava päätöksenteossa. Tämä tarkoittaa niin asiantuntijoiden kuin ruohonjuuritason toimijoidenkin kuulemista. Yksinasuvien tianteen, kuten työttömyyden, tutkimiseen on ohjattava rahoja.

Ystävällisin terveisin,
Mari Säisä
Eduskuntavaaliehdokas
Feministinen puolue